

OGZAKI NUTQNI RIVOJLANIDA “BAHRU-BAYT” BELLASHUVLARI

Yuldasheva Iroda Abduvahobovna

Namangan viloyati Uchqo'rg'on tumani

12-umumta'lim maktabi boshlang'ich sinf o'qituvchisi

Xalq ta'limi tizimida ta'lim sifatini oshirishga qaratilgan davrda, vatanimiz kelajagi va umidi yoshlardir. Shuning uchun yoshlarga har sohada e'tibor va keng yo'l ochib berildi.

Masalan ishlab chiqarish, xususiy tadbirkorlik bilan shug'ullanmoqchi bo'lgan yoshlarga barcha imkoniyat yaratilmoqda. Shu jumladan san'at, sport, ta'lim sohalarida ham yoshlar uchun keng imkoniyatlar eshigi ochildi. Yuksak yutuq va keng imkoniyatlarni qo'lga kiritish uchun, maktabda o'quvchilik davridanoq tayyorlanmoq zarur.

Boshlang'ich ta'lim jarayonida sifatli ta'lim berish juda muhim. Boshlang'ich ta'lim bosqichida o'quvchilarni fikrlash dunyosini, zehni mustahkamlab borishni, bir qancha turlari bor. Shulardan biri — Bahru- bayt||dir

—Bahru —bayt — asosan she'riy va maqollar asosida tashkil qilinadi. O'qish davrida bu usullardan foydalansa bo'ladi. —Bahru bayt — bolalar zehni, topqirlikni, hozirjavoblikni va og'zaki nutqni rivojlantirishda katta samara beradi. Bunday bellashuvni o'tkazishni o'z qoidalar mavjud:

-O'yin ikki o'quvchi yoki ikki guruh o'rtasida o'tkaziladi

-She'r yoki maqol —Alifbo — dagi A harfi bilan boshlanadi

-She'r yoki maqolni oxirgi so'zi qaysi harf bilan tugasa, keyingi she'rni osha harf bilan ikkinchi ishtirokchi davom ettiradi.

-bellashuv davomida tomonlardan biri navbatdagi harfga she'r yoki maqol ayta olmasa, she'r aytgan tomon o'zi qayta she'r aytib g'olib bo'ladi.

Bunday qiziqarli o'yinlar boshlang'ich sinflarda 1-sinflar uchun ilk davrda o'tkazilsa ham bo'ladi. Savod o'rgatish davrida so'zlardan foydalanish mumkin.

Ana, aka, anor, raqs, sport, tomchi, ilon, naqsh, shamol, lola.

Qolgan o'quvchilar bellashayotgan o'quvchilarni sinchkovlik bilan kuzatib boradilar. O'quvchilarni darsga to'la jalb qilish o'qituvchining ijodkorlik mahoratiga bo'g'liq. O'qituvchi o'zi ham o'yinda uchinchi ishtirokchi bo'lib o'yinda qatnashib borsa bo'ladi. G'olib o'quvchini rag'batlantirib borsa boshqa o'quvchilar ham keyingi bellashuvda ishtirok etishga intiladi. —Bahru-bayt|| ni bunday usulda o'tkazilishi, keyingi she'riy usulda o'tkazishga tayyorlov bosqichi bo'ladi.

A

Assalom aziz maktab,

Assalom mehribon qalb

Assalom ey ustozlar

Avvalo sizga ta'zim

M

Mevalari asl-qand

Mehri qalbimga payvand

Mening go'zal chamanim

O'zbekiston Vatanim

M

Mohir mergan to'g'ri olar

Mudom nishonni

Tiyraklgi, ziyrakligi

Baxsh etar shonni

I

Ilm izlab tolmayman

Ikki baho olmayman

Intilib yusaklarga

Erishgum istaklarga

She'riy bellashuv shu usulda davom etadi

-O'yin fikrlash, izlanish, ifodalab berishga qaratiladi

-O'yin mehnatsevarlik, insonparvarlik, vatanparvarlik tuyg'ularini shakllatirdi

-O'yin xotirani charhlaydi, hushyorlikni kuchaytiradi.

-O'yin ongli uqish va ifodali o'qishni oshiradi.

-O'yin og'zaki nutqni rivojlantiradi.

Dars davomida o'yindan kerakli vaqtda foydalanib, asosiy maqsaddan uzoqlashib ketmaslik kerak. Shundagina ta'lim sifati oshib samarasi ko'rinadi.